

ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА*
ПРОГРАМА
ДЛЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО НАПРЯМУ
10-11 КЛАСИ
(ПРОФІЛЬНИЙ РІВЕНЬ)

Людмила Масол,
канд. пед. наук;

Наталія Миропольська,
доктор пед. наук (Інститут проблем виховання АПН України)

11 КЛАС. ЗАРУБІЖНА ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА
140 год (4 год на тиждень), із них 16 год – резервний час

К-ть год	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
61	Розділ І. Європейська художня культура	
2	<p>Тема 1. Роль Стародавнього Єгипту у виникненні європейської культури Зародження науки й мистецтва. Виникнення класичних форм архітектури: піраміда, обеліск, колона. Створення нарисної системи письма. Казки Стародавнього Єгипту – предки грецьких міфів, українських і російських народних казок. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) уроки – творчі майстерні: написати листа другу, використавши стильові ознаки нарисного письма; б) вигатпувати (вишити) відомий портрет цариці Нефертіті; в) сплести з намиста, бісеру комірець для "жерця", єгипетський браслет тощо; г) урок – подорож у часі: провести уявну екскурсію від Нілу до храмів Луксору або Карнакі.</p>	<p>Учень (учениця) характеризує: різноманіття художньої картини світу; називає: імена і твори видатних майстрів(у межах програми); розпізнає і порівнює: національні ознаки мистецтва різних країн; спостерігає: почуття насолоди від сприйняття мистецьких творів; уміє: виразно відтворювати відчуття від сприйнятого у власній творчій діяльності;</p>
1	<p>Тема 2. Межиріччя (Месопотамія) Вавилонія і Асирія – найголовніші держави месопотамської цивілізації. Велич Вавилону. Вавилонська вежа. Зародження фрескового живопису. Висячі сади Семираміди. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: зробити фреску на одній із стін класу (школи) на тему давньої цивілізації (ландшафт, Едем, сцена битви тощо).</p>	
6	<p>Тема 3. Греція Греція – колиска мистецтв. Смісловий фундамент мистецтва – людина як "вінець творіння". Античні пам'ятки архітектури: доричний, іонічний, коринфський стилі. Антична скульптура (Мирон, Фідій, Пракситель, Лісіпп).</p>	

* Продовження. Початок див.: "Мистецтво та освіта", 2010, № 1, с. 2–11.

	<p>Зародження театру. Існування у грецьких колоніях України умовної естетики давньогрецького театру (VII–VI ст. до н.е.). Переклади драматичних творів Есхіла, Софокла, Евріпіда, Арістофана українською мовою Б.Теном. Античні герої у творчості Т.Шевченка, І.Франка, Лесі Українки. Українські міста, засновані греками. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) постановка уривків із п'єс грецьких драматургів (самостійне виготовлення костюмів, масок, котурнів); б) складання кросвордів з використанням понять, імен давньогрецького лексикону культури; в) урок – етнографічна експедиція: відеоподорож містами України, заснованими греками.</p> <p>6 Тема 4. Італія Епоха Відродження: основні ознаки. Леонардо да Вінчі: багатогранність таланту. Мікеланджело: втілене відчуття форми. Рафаель: зображення благородного й духовного начала. Італія – батьківщина бельканто. Італійська опера. Італійсько-українські музичні зв'язки. Італійське кіно. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) підготовка до уроку – дослідження на тему: "Чому Мікеланджело називають водночас "учнем давніх" і "порушником традицій"? б) відвідування оперної вистави (відеовистави, кіноопери) італійських композиторів-класиків; в) написати рецензію на один із фільмів Ф.Фелліні.</p> <p>6 Тема 5. Франція Франція – батьківщина класичного балету, кіно. Імпресіонізм: нове бачення світу. Розширення циркових жанрів (водна арена, повітряний політ). Видатні шансон'є Франції. Версаль – зразок європейського парку. Париж – столиця світової моди. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) малюнки в техніці пуантилізму, дивізіонізму; б) конкурс фотопроб на виконання ролей в екранізації творів французької літератури, що вивчаються за програмою "Зарубіжна література"; в) урок – творча майстерня: проектування куточка "Версальського парку" для шкільного подвір'я (конкурс); г) підготовка музичного вечора, присвяченого французьким шансон'є; д) конкурс моделей одягу з використанням елементів, винайдених французькими модельєрами ("маленька чорна сукня" К.Шанель, "діорівська широка спідниця" та ін.).</p> <p>5 Тема 6. Іспанія Асиміляція східної і західної культур – підґрунтя мистецтва Іспанії. Готичний шрифт. Ель Греко – художник-новатор. Дієго Веласкес – вершина іспанського живопису XVII ст. Франсіско Гойя – найвизначніший і неперевершений живописець і графік XIX ст.</p>	<p><i>Виявляє:</i> певний художньо-емоційний досвід у судженнях; <i>висловлює:</i> власний погляд на творчість; <i>володіє:</i> знаннями з історії мистецтва (в межах програми); <i>наводить приклади:</i> найзначніших пам'яток світу; <i>показує на карті:</i> українські міста, засновані греками; <i>описує:</i> культурно-історичну картину світу; <i>пояснює:</i> її значення для існування цивілізації; <i>формулює:</i> узагальнення щодо вивченого; <i>обґрунтовує:</i> власні умовиводи на прикладах світового мистецтва; <i>класифікує:</i> види мистецтва; <i>аналізує:</i> мистецтво як виразник духовного світу людини; <i>орієнтується:</i> у засобах впливу мистецьких творів; <i>оцінює:</i> внесок зарубіжних митців у вітчизняну культуру;</p>
--	--	--

<p>1</p> <p>4</p> <p>4</p> <p>2</p>	<p>Сальвадор Далі – яскравий виразник модерністських течій в культурі ХХ ст. Антоніо Гауді-і-Корнет – видатний архітектор-новатор ХХ ст. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) урок-портрет: Веласкес – духовний послідовник Ель Греко; б) малюнки у стилі сюрреалізму; в) проведення музичного вечора: "Гітара – національний музичний інструмент Іспанії". Виготовлення плаката-афіші до вечора, використовуючи готичний шрифт.</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p> <p>Тема 7. Велика Британія "Епоха Англії" у світі (XVII – поч. ХІХ ст.). Англійський сад: нове слово в європейській парковій культурі. Утвердження природного начала. Газон, бордюри. Вплив англійського садівництва на парки України (Воронцовський парк в Алушті, "Софіївка" в Умані). Зародження мюзиклів. Творчість Л.Уебера. "Бітлз": внесок у розвиток музичної культури. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) урок – творча майстерня: спроектувати або зробити макет малого англійського саду для шкільної присадибної ділянки; б) урок-концерт: спів під караоке (або інший музичний супровід) шлягерів ансамблю "Бітлз"; в) урок-подорож у часі: "Іронія над шаблонами мислення в казкових повістях Л.Керолла "Аліса в країні чудес" та "Аліса в Задзеркаллі";" г) підготувати літературний вечір "Парк як дійова особа у творчості видатних письменників".</p> <p>Тема 8. Німеччина Творчість Й.С.Баха. Композитори-романтики. Бетховен і українська музична культура. Мейсенська порцеляна. Німецький модерн – "югендстиль". Експресіонізм. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> уроки – творчі майстерні: а) зробити ескіз фарфорової пластики у стилі рококо; б) оформити куточок школи (класу) у "югендстилі"; в) підготувати казковий театралізований ранок для учнів початкової й основної школи "Казки братів Грімм"; виготовлення запрошень готичним шрифтом; г) самостійні роботи у стилі експресіонізму (конкурс).</p> <p>Тема 9. Австрія Австрійський музичний класицизм. Мистецтво рідної домівки (меблі М.Тонета, клавесин, художнє скло, фарфорова пластика). Танцювальна стихія Й.Штрауса. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> підготовка і проведення шкільного балу "Віденський вальс".</p>	<p><i>розв'язує:</i> творчі завдання, пов'язані з виявленням індивідуального ставлення; <i>відтворює:</i> у власній творчості враження від сприйнятого; <i>використовує:</i> надбані знання (як теоретичні, так і практичні) у власній діяльності; <i>засвоює:</i> мистецькі образи країн; <i>вносить судження:</i> про зв'язок мистецтва і людини; <i>дотримується:</i> правил шанобливого ставлення до культури.</p>
-------------------------------------	--	--

2	<p>Тема 10. Голландія. Бельгія Фламандський живописець П.Брейгель. "Великі голландці": П.П.Рубенс, Г.ван Р. Рембрандт. Символізм М.Метерлінка. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) урок – творча майстерня: створення "живих сцен" на сюжети картин (за програмою); б) постановка п'єси М.Метерлінка "Сліпі"</p>	
1	<p>Тема 11. Данія Великий казкар Г. К.Андерсен. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) підготовка вистави шкільного театру "За що Г. К. Андерсен удостоївся пам'ятника за життя?"; б) конкурс лібрето балету на одну з казок Г. К. Андерсена.</p>	
1	<p>Тема 12. Норвегія Е.Гріг – композитор-романтик світового значення. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> вистава шкільного театру за драмою Г.Ібсена "Пер Гюнт".</p>	
1	<p>Тема 13. Швеція Творчість режисера І.Бергмана. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> написати відгук (рецензію) на переглянутий фільм І.Бергмана.</p>	
1	<p>Тема 14. Болгарія Діяльність Кирила і Мефодія – творців слов'янської писемності. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> конкурс на краще розуміння і знання лексики слов'янських мов.</p>	
2	<p>Тема 15. Південно-західні слов'янські народи Хорватія, Словенія, Сербія, Чорногорія, Македонія – народи, що населяють Балканський півострів. Творчість Е.Кустуріци – видатного режисера сучасності. М.Павич – автор "першої книги XXI століття". <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) провести відеовечір "Музика у фільмах Е.Кустуріци"; б) написання розв'язки роману М.Павича "Пейзаж, намальований чаєм".</p>	
1	<p>Тема 16. Польща Ф.Шопен – син польської землі. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> музична вітальня для батьків "Ф.Шопен – поет фортепіано".</p>	
1	<p>Тема 17. Чехія Творчість Б.Сметани. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> прослуховування творів композитора.</p>	
1	<p>Тема 18. Румунія Килимарство Румунії.</p>	

	<p><i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) урок – творча майстерня: зробити ескіз геометричного або рослинного румунського килима (виткати його); б) підготувати вечір "Граф Дракула – герой трансільванських легенд".</p>	
2	<p>Тема 19. Угорщина Танець "чардаш" – душа угорського народу. Творчість І.Кальмана – "короля оперети". Оперети І.Кальмана в українських театрах. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) перегляд оперет І.Кальмана (в театрі, кіноверсії, телеверсії); б) урок – творча майстерня: розучування чардашу: опанування основними позиціями танцю.</p>	
1	<p>Тема 20. Швейцарія Кишеньковий годинник – витвір швейцарського ювелірного мистецтва. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) підготовка літературного вечора: "М.Фріш і Ф.Дюрренматт – видатні письменники ХХ ст. Вистави Ф.Дюрренматта на кону українських театрів"; б) урок – творча майстерня: розробити дизайн власного кишенькового годинника.</p>	
2	<p>Тема 21. Країни Прибалтики М.Чюрльоніс: художник-символіст, композитор, автор перших литовських симфонічних поем. Творчість Р.Паулса. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) урок – творча майстерня: створення афіші у стилі модерн до виставки творів М.Чюрльоніса; б) підготовка до інтерв'ю з Р.Паулсом.</p>	
1	<p>Тема 22. Білорусь Ансамбль "Пісняри" під керівництвом В.Мулявіна. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок-конкурс: спів під караоке (інший музичний супровід) пісень з репертуару "Піснярів".</p>	
6	<p>Тема 23. Росія Іконопис як втілення духовності слов'ян. Видатні майстри-іконописці. Російський живопис: історичний, пейзажний, портретний. Зв'язки з Україною. Російський балет. Видатні балетмейстери й танцівники. Шедеври російського кіномистецтва. Російський драматичний театр. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) урок-екскурсія до музеїв (відеомузеїв) російського мистецтва; б) урок-майстерня: створити серію поштових марок, присвячених російському мистецтву; в) перегляд ігрової стрічки Л.Осики "Етюди про Врубеля", обговорення; г) відвідування балетних вистав; живописні, графічні, поетичні відгуки.</p>	
1	<p>Тема 24. Значення європейської художньої культури Поліфонічна картина художнього світу.</p>	

1	<p>Значення культурної спадщини країн Європи. <i>Орієнтовні практичні завдання:</i> а) урок – творча майстерня: на контурній карті намалювати в мініатюрі декілька найвідоміших знакових пам'яток європейської художньої культури (на вибір); б) створити відеоролик на тему: "Європа – спільний дім її країн". УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p>	
5	<u>Розділ II. Художня культура арабо-мусульманських країн</u>	
1	<p>Тема 1. Значення художньої культури арабо-мусульманського регіону Іслам як підґрунтя морально-естетичної специфіки арабо-мусульманського мистецтва. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> підготувати виставу для молодших школярів за мотивами арабських казок.</p>	<p>Учень (учениця) <i>характеризує:</i> іслам як одну з найпоширеніших релігій світу; елементи арабо-мусульманської архітектури; <i>пояснює:</i> роль Корану як пам'ятки світової культури; показує на карті Мекку – місто паломництва мусульман; <i>аналізує:</i> особливості мистецтва ісламу; <i>використовує і пояснює:</i> терміни "арабеска", "мечеть", "мінарет"; <i>розпізнає:</i> культові споруди регіону: мечеть, мінарет, мавзолей; знає їх призначення.</p>
2	<p>Тема 2. Декоративно-прикладне мистецтво мусульманських народів Головні риси мусульманського декоративного мистецтва. Збагачення арабськими фантастичними декоративними елементами всього мистецтва Середньовіччя. Багдадська школа книжкової мініатюри (XII–XIII ст.). Турецьке гончарне мистецтво. Художнє ткацтво – "дамаські тканини" (Сирія). Килимарство – один з найважливіших видів прикладного мистецтва мусульманського світу (Іран). Східні мотиви в українській орнаментиці. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: створити або намалювати ескіз арабо-мусульманського килима, тканини, книжкової мініатюри, гончарного витвору.</p>	
1	<p>Тема 3. Пам'ятки арабо-мусульманської архітектури Мечеть, її розташування; мінарет; мавзолеї. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: малюнки фрагментів культових споруд арабо-мусульманської архітектури. УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p>	
4	<u>Розділ III. Художня культура Африки</u>	
2	<p>Тема 1. Африканський культурний регіон Своєрідність варварських (неантичних) форм мистецтва. Естетика примітиву. Поняття краси людини (татування, виривання або загострення зубів, прикрашення губ, вух або волосся на голові). Африканський елемент у мистецтві – культові теракотові маски. Північна Африка. Країни Магрибу: Алжир, Туніс, Марокко – традиції середньоземноморської культури й місцевого африканського середовища. Карфаген – місто, яке зв'язує Схід і Захід. Пам'ятки римського володарювання. Розквіт міст. Класичний середньоземноморський елемент у мистецтві (мармурові Венери з Шершеля, "римське обличчя" міст – форуми, театри, амфітеатри, колони, арки, ринки).</p>	<p>Учень (учениця) <i>порівнює:</i> культури народів Африки примітиву та часів римського володарювання; <i>розпізнає:</i> декоративно-ужиткове мистецтво регіону (маски, дерев'яна скульптура).</p>

	<p>Елемент мистецтва єгипетської Александрії в мозаїці. "Нільський" сюжет у пам'ятках мозаїчного мистецтва. Релігія: іслам, християнство, фетишизм як рання форма релігійних вірувань. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> підготовка і проведення конкурсу на виготовлення масок тропічної Африки.</p>	
1	<p>Тема 2. Декоративно-прикладне мистецтво Африки Анонімність майстрів. Суданська зона: вироби з теракоти, різьбярство. Гвінейська зона: обробка благородних металів. Конголезька зона: вироби з глини, плетені вироби. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: виготовлення предметів побуту або їх ескізів у африканському стилі. УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p>	
1		
8	Розділ IV. Художня культура Індії	
2	<p>Тема 1. Індійський культурний регіон Внесок Індії у світову культуру: відкриття десяткової системи обчислення, шахів. Образ Індії в середньовічних текстах Київської Русі. Індуїзм та буддизм – релігії індійського регіону. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: малюнки божеств Індії.</p>	<p>Учень (учениця) <i>пояснює:</i> духовні традиції регіону; <i>характеризує:</i> основні риси буддизму та індуїзму; <i>наводить приклади:</i> основних пам'яток індійського мистецтва: ступа, печерний храм, мечеть Тадж-Махал; <i>порівнює:</i> спільні та відмінні риси буддійської й мусульманської архітектури; <i>характеризує:</i> танцювальну драму як синтез поезії, музики й хореографії.</p>
1	<p>Тема 2. Архітектура і скульптура Інтер'єр та декор храмів. Два основні стилі: північний (індоарійський) і південний (дравинський). Бронзова та мідна скульптури. Фігури Будди в традиційних позах самозаглибленого споглядання та в стані відчуження, бронзовий Шива у вигляді граційного юнака з чотирма руками, зігнутими у витонченому жесті, вогняний ореол навколо всієї фігури та ін. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> уроки – творчі майстерні: а) зліпити фігурки Будди; б) намалювати архітектурні фрагменти індійських храмів.</p>	
1	<p>Тема 3. Декоративно-прикладне мистецтво регіону Вироби із напівдорогоцінних каменів, кришталеві релікварії у храмах Індії. Різьба по слоновій кістці, перламутру (Індія, Шрі-Ланка). Вироби з лакового дерева. Карбоване срібло. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) урок-екскурсія до музею, де зберігаються зразки індійського мистецтва; б) урок – творча майстерня: створити плакат, що популяризує декоративно-прикладне мистецтво Індії.</p>	
1	<p>Тема 4. Музика і танець Танець. Значення поз, жестів, позицій рук (мудра). Манера співу. Музика і танець в індійському кінематографі. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: опанування основними позиціями рук індійського танцю.</p>	
1	<p>Тема 5. Індійське кіно З 1971 р. Індія утримує перше місце у світі з виробництва художніх фільмів. Фільми соціального спрямування: "Бродяга" (реж. Р.Капур), "Мати-Індія" (реж. Мехбуба).</p>	

<p>1 1</p>	<p>Гостросюжетні фільми ("Помста і закон", реж. Р.Сіппі). Мелодрами ("Месник", реж. П.Чакраварті). Комедії (за вибором учителя або учнів). <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок-концерт: виконання танців, пісень з улюблених індійських кінофільмів.</p> <p>Тема 6. Індійські йоги Йога – найдавніша система досягнення повної гармонії людського існування. Мета – ідеально здорові тіло й дух, рівновага між ними. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> заняття йогою.</p> <p>УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p>	
<p>13</p>	<p><u>Розділ V. Художня культура Далекого Сходу</u></p>	
<p>2 2 2 1</p>	<p>Тема 1. Далекосхідний культурний регіон. Роль Китаю в історії регіону Самобутність китайської культури. Два видатних віровчителі в культурній історії Китаю – Конфуцій і Лаоцзи. Етика Конфуція. Даосизм Лаоцзи. Вплив їхніх шкіл на мистецтво. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> підготувати для молодших школярів "Свято китайських ліхтарів".</p> <p>Тема 2. Естетичний феномен китайського живопису Конфуціанство в мистецтві: реальний часовий континіум, прямий та безпосередній зв'язок із словом. Даоське світосприймання в мистецтві – натяк і недомовленість; втілення вічності в миті. Жанри живопису: портрет; пейзаж як художньо-символічне усвідомлення найскладніших космогонічних та метафізичних проблем; живопис "квітів і птахів". Каліграфічне письмо. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: розмалювати тушшю сувій у китайському стилі.</p> <p>Тема 3. Китайська порцеляна Порцеляна – гордість китайського мистецтва. Цзіндечжень – основний центр виробництва фарфору. Чистота кольору, популярність монохромних виробів (Сунський період фарфору). Барвистість фарфору (Мінський період). Біло-синій фарфор (XV ст.). Поліхромний фарфор (XIV ст.). Творці фарфорового посуду, статуеток, фарфорового вазопису. Символічне навантаження кольору та ієрогліфів (жовтий – колір імператорської влади). Зразки китайської порцеляни в музеях України. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) урок – творча майстерня: виготовлення ескізу малої пластики в китайському стилі; б) урок-екскурсія до музею, де зберігаються зразки китайської порцеляни; знайомство з художніми альбомами із зразками китайської порцеляни.</p> <p>Тема 4. Китайська музика Пентатоніка – китайський звукоряд. Китайська музична нотація (на основі ієрогліфів).</p>	<p>Учень (учениця) <i>вносить судження:</i> про роль Китаю в історії регіону; <i>характеризує:</i> елементи етики Конфуція та філософії Лаоцзи; <i>пояснює:</i> вплив цих шкіл на мистецтво; <i>розпізнає:</i> суттєві якості китайської порцеляни; <i>пояснює:</i> символічне навантаження кольору та малюнка; <i>обґрунтовує:</i> світове значення хайку: діалог тексту і малюнка; <i>аналізує:</i> твори Хокусая, Басьо; <i>порівнює:</i> каліграфічне письмо Далекого Сходу та Європи; <i>характеризує:</i> символіку японського садового</p>

<p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Музичні інструменти, оркестрове виконання. Пекінська музична драма. Вплив китайської музики на музичну культуру Японії, Кореї, інших країн басейну Тихого океану. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> впізнати китайські мотиви у творчості діяча української культури Р.Глієра.</p> <p>Тема 5. Японія Японський ландшафтний сад – найзаповітніший відбиток національного духу країни. Символ японського мистецтва садоустрою – духовне начало. Філософія ікебани та чайної церемонії. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> проведення церемонії чаювання в японському стилі; прикрашення церемонії ікебаною, аранжованою власноруч.</p> <p>Тема 6. Японський театр Но і театр Кабукі Но – вид театрального мистецтва Японії, що сформувався в XIV ст. й існує донині. Складна символіка театру Но. Умовність жестів. Поетична мова Но. Театральний ефект костюмів театру Но: декор повинен відповідати ролі, для якої він призначений. Кабукі ("мистецтво пісні й танцю") – вид театрального дійства, що виник у період розвитку культури міста (починаючи з XVII ст.). <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: читання уривків з п'єс Тікамацу, перегляд відеоматеріалів за темою.</p> <p>Тема 7. Декоративно-прикладне мистецтво Кореї Твори гончарного мистецтва. Різноманітність селадон: вази для квітів, чайники, чаші у вигляді лотосу, глики, курильниці. Введення нової техніки декору: інкрустація білою глиною, що утворює візерунки з маленьких квітів або птахів (місіма). Найрозповсюдженіший орнамент – зображення лотоса із крученими шпильчастими пелюстками та круглою рельєфною серцевиною. Ювелірні прикраси із золота, нефриту, скла, бронзи. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: живопис на шовку й папері у формі вертикальних сувоїв. УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p>	<p>мистецтва та його призначення; <i>Пояснює:</i> відмінності японського і європейського садоустрою; <i>використовує:</i> знання основних законів ікебани у власному аранжуванні.</p>
<p>8</p>	<p><u>Розділ VI. Латиноамериканський культурний регіон</u></p>	
<p>2</p>	<p>Тема 1. Мистецтво доколумбової Америки Культура майя. Епоха інків (кераміка, ювелірне мистецтво). Процес "змішування культур". Індіанська, європейська та африканська моделі ху-дожньої культури. Спільність історичного минулого країн (XVI–XVII ст. – колонії, XIX ст. – повалення колоніального ярма). Загальні витоки культури (переважно іспанський вплив, у Бразилії – португальський, на Таїті – французький). Легенда про "золоту країну" Ельдорадо. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок – творча майстерня: зробити ескізи ювелірних прикрас інків.</p>	<p>Учень (учениця) аналізує: індіанський, африканський та європейський вплив на художню культуру Латинської Америки; <i>наводить приклади:</i> пам'яток</p>

1	<p>Тема 2. Архітектурне та монументальне мистецтво столиць країн Латинської Америки Знайомство зі столицями країн Латинської Америки. Ошатність міст. Вплив різних культур на "обличчя" міст. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> перегляд відеофільму на дану тематику.</p>	<p>доколумбової Америки: храми, піраміди, фрески, скульптура; <i>показує:</i> на карті території цивілізацій майя, ацтеків та інків.</p>
2	<p>Тема 3. Латиноамериканські мелодії та ритми Спірічуелс – релігійна народна пісня, розповсюджена серед африканців південної Америки. Кубинська румба, креольська мамба, бразильська босанова. Аргентинське танго, історія створення. Видатні виконавці танго. Поширення танцю у світі. Музика танго. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) перегляд відеофільму; б) вивчення основних фігур латиноамериканських танців; проведення міні-конкурсу кращого виконавця танго (румби, босанови).</p>	
2 1	<p>Тема 4. Карнавал Кількаденне розважальне вуличне шоу. Барвистість, фантазія, гумор. Народні джерела карнавалу. Карнавал у Ріо. Карнавал на Кубі. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> проведення шкільного вечора "Карнавал у Ріо". УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p>	
13	<u>Розділ VII. Північноамериканський культурний регіон</u>	
2	<p>Тема 1. Письменники, які принесли літературну славу Америці ХХ ст. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> підготувати літературний вечір "Е.По – творець жанру детективного оповідання". Його вплив на розвиток світової детективно-пригодницької літератури.</p>	<p>Учень (учениця) називає: основні твори М.Твена, Е.По, Е.Хемінгуея, М.Мітчелл; вносить власне судження: про творчість цих письменників; характеризує: основні види сучасної популярної музики; знає: найвидатніших виконавців джазу, блюзу, рок-н-ролу;</p>
2	<p>Тема 2. Художники Америки Джеймс Уістлер – видатний американський імпресіоніст ("Ноктюрн у чорному і золотому", "Мати художника"). Рокуелл Кент – представник американського реалізму ХХ ст. Головний мотив творчості – прославлення величної, епічно-спокійної природи ("Річка Осейбл. Зима. 1960", "Долина в Адиронданських горах. 1980", "Людина біля мачти" та ін.). Енді Уорхолл – "батько поп-арту" або "бізнес-арту". Введення в практику серійного відтворення образу (портрети Мерилін Монро, Ліз Тейлор, малюнки знакових символів Америки: етикетки пляшки "кока-кола", долара). Роберт Раушенберг – піонер у інсталяції. Авторські твори-комбінації художника, скульптора, колажиста та графіка. Конструкції митця ("Одаліска" та ін.). <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) урок – творча майстерня: створити абстрактну композицію, дати їй оригінальну назву, яка спонукала б до роздумів; б) шкільний інтернет-вернісаж "Абстрактне мистецтво США".</p>	
2	<p>Тема 3. Музичні ритми Блюз – стиль у музиці й співі північноафриканського походження; характеризується мінорною мелодією.</p>	

<p>6</p>	<p>Джаз – походження, видатні музиканти й співаки (Луї Амстронг, Елла Фіцджеральд). Рок-н-рол – форма популярної музики, що відокремилась від стилю hill-billy; характеризується мелодійністю та ритмічною варіативністю. Елвіс Преслі – "король" рок-н-ролу. Творчість сучасних естрадних співаків (Майкл Джексон, Мадонна та ін.). Творчість Дж.Гершвіна. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок-концерт: спів під караоке пісень видатних американських співаків.</p> <p>Тема 4. Кіно США Розвиток кіно США в гострій конкурентній боротьбі. "Система зірок". Основні жанри американського кіно: ретро, мелодрама, мюзикл, "бойовик", психологічна драма, комедія, пригодницький, "костюмний", історичний, кримінальний, фантастичний фільми; фільми "жахів", фільми "катастроф". Мультфільми У.Діснея (29 призів Оскара). Діснейленд – величезний розважальний дитячий парк у Каліфорнії, в якому низка атракціонів відтворює образи мультфільмів (відкр. у 1955 р.). <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> а) підготувати відеовечір "Зоряний небосхил Голівуду"; б) конкурс кінопроб на виконання ролей у екранізації творів американської літератури, що вивчаються за програмою "Художня культура"; в) урок – творча майстерня: малювання улюблених персонажів мультфільмів У.Діснея, створення мультфільмів. УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p>	<p><i>називає та характеризує:</i> основні жанри американського кіно; <i>аналізує:</i> творчість найвідоміших кіноакторів та кінорежисерів.</p>
<p>12</p>	<p>Розділ VIII. Простір культури і зустрічі в ньому</p>	
<p>2</p>	<p>Тема 1. Мистецтво – гуманістичний посередник між культурами Сходу і Заходу Смисл будь-якої культури – її "провідність" щодо інших культур, їх здатність взаємодоповнюватися. Прояв "спільнотного регулятиву" в певних традиціях. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> урок-диспут: сформулювати "Закон культурного плюралізму", який містив би правила шанобливого ставлення до інших культур.</p>	<p>Учень (учениця) <i>пояснює:</i> роль мистецьких зв'язків у полікультурному просторі; <i>наводить приклади:</i> переосмислення Сходом європейських художніх систем і навпаки; <i>характеризує:</i> спадщину зарубіжних діячів культури в Україні; <i>аналізує:</i> їхній внесок у розвиток культури інших країн; <i>порівнює:</i> культурно-мистецькі факти та явища, аргументує власну позицію щодо культурної значущості творів мистецтва; <i>дотримується:</i> правил шанобливого ставлення до духовного світу інших народів.</p>
<p>3</p>	<p>Тема 2. Українсько-російські зв'язки Філософія (Г.Сковорода, П.Юркевич). Література (М.Гоголь). Музика (П.Чайковський, Д.Бортнянський і М.Березовський). Театр (М.Щепкін). Образотворче мистецтво (М.Врубель, А.Куїнджі, І.Рєпін та ін.). Кіномистецтво (О.Довженко). <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> самостійно підготувати і провести бесіди, присвячені українсько-російським культурним зв'язкам.</p>	
<p>5</p>	<p>Тема 3. Зарубіжні митці в Україні Творчість видатних зарубіжних митців в Україні. <i>Орієнтовне практичне завдання:</i> підготовка і проведення вечорів на теми: "Щасливий є той, хто тримає в собі декілька світів", "Гумор різних країн".</p>	
<p>2</p>	<p>УЗАГАЛЬНЕННЯ.</p>	